

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การศึกษาเชิงปรัชญาเรื่อง คติความเชื่อเรื่องการฟ้อนผีในภาคเหนือ

ชื่อผู้เขียน นายมานพ มานะแหม

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาปรัชญา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุ่งเรือง	บุญไธรส	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร. ประมวล	เพ็งจันทร์	กรรมการ
อาจารย์ ดร. พิสิฎฐ์	โคตรสุโพธิ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงปรัชญาเรื่อง คติความเชื่อเรื่องการฟ้อนผีในภาคเหนือ เป็นการศึกษาค้นคว้าเพื่อทราบถึงเหตุผลและแรงจูงใจของการเกิดพิธีกรรมการฟ้อนผี และความเชื่อของชุมชนในท้องถิ่นนั้น ได้เชื่อมโยงให้ทราบว่าเกิดจากโลกทัศน์แบบใด ตลอดจนพิธีกรรมการฟ้อนผี เป็นการยืนยันความเชื่อเรื่องตายแล้วเกิดได้หรือไม่

จากผลการศึกษาวิจัยค้นคว้า พบว่า 3 จังหวัดภาคเหนือได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน ยังคงถือปฏิบัติพิธีกรรมการฟ้อนผีกันอยู่ โดยที่เหตุผลและแรงจูงใจนั้นมีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากพิธีกรรมการฟ้อนผีมิใช่เป็นเรื่องของการเคารพบูชาบรรพบุรุษอย่างเดียว หากเป็นการแสดงออกถึงความมีอำนาจ และความมีหน้ามีตาในสังคม ความเชื่อเช่นนี้สะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ที่ผสมผสานกันของชาวล้านนา ซึ่งประกอบด้วยความเชื่อในแบบ วิญญาณนิยม (Spiritism) เทวนิยม (Deism) และกรรมนิยม (Karmicisim) เข้าด้วยกัน จนยากที่จะแยกออกจากกันได้ นอกจากนี้พิธีกรรมการฟ้อนผียังเป็นประเพณีที่สามารถอธิบายเชื่อมโยงกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ในเรื่องของการเวียนว่ายตายเกิดได้

ถึงแม้ว่าสังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปมากสักเพียงใด แต่พิธีกรรมการฟ้อนผีก็ยังคงถือปฏิบัติสืบเนื่องจนถึงทุกวันนี้ และมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมมากขึ้นตามลำดับ การนับถือผีเริ่มเปลี่ยนจากความเชื่อเดิมไปสู่แนวคิดใหม่ของสังคมปัจจุบัน โดยมีสังคมเมืองเป็นตัวแบบฉบับ การฟ้อนผีได้กลายเป็นกิจกรรมของผู้มีฐานะดี เกิดการแข่งขันกันแข่งด้านความยิ่งใหญ่ของการจัดพิธีกรรมการฟ้อนผีของแต่ละสายตระกูล ความคาดหวังหรือการหวังผลจากพิธีกรรมการฟ้อนผีนั้น จึงเป็นเรื่องผลประโยชน์ของปัจเจกชนมากกว่าผลประโยชน์ของสังคม

ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการต่อนักศึกษาและบุคคลที่มีความสนใจในความเชื่อและพิธีกรรมการฟ้อนผี ตลอดจนสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาแขนงอื่นต่อไป

Title of Thesis : A Philosophical Study of the Spirits Dance in Northern Thailand :
The Concept and its Belief

Author : Manop Manasam

M. A. : Philosophy

Examining Committee

Asst. Prof. Roongraung Boonyoros Chairman

Dr. Pramuan Pengchan Member

Dr. Phisit Kotsupho Member

ABSTRACT

This thesis concentrated on a philosophical study of beliefs in the supernatural, particularly the Spirits Dance, prevalent in the communities of Northern Thailand.

The aim of the research study is to explore the origins, the reason and motivation behind these particular rituals; as well as the relation of these beliefs to people's vision of the world, their needs and how these practices reconfirm their Buddhist beliefs in rebirth.

The results of this research show that the practice of these beliefs in the three Northern provinces of Chiangmai, Lampang and Lamphun has been consistent through time however the reason and motivation behind their practice have changed considerably.

The Spirits Dance is not simply ancestor worship but also plays an important role in establishing social authority and prestige. It reflects the attitudes of Lanna Culture and their beliefs in Spiritism, Deism and Karmicism which are often hard to separate from each other. It also reflects a strong link to beliefs in Theory of rebirth in Theravada Buddhism.

Even though society has changed in immeasurable ways over the ages, communities still practice the Spirits Dance. However cultural change has affected the practice of the ritual. Ancient beliefs in spirit worship are being influenced by modern social values inspired by urban culture. It has become a highly competitive activity by which families put on the

ceremony to bring prestige to themselves and assert the importance of their lineages and ancestral trees.

The study concludes with an analytical explanation of this particular ritual dance worship as practiced in the present day showing its individualistic motivation which has become divorced from its original purpose of benefiting society.

The information and results from this research, the writer hopes will be of much benefit to students and others with professional interest in the Northern Thai Spirits Dance as well as related subjects.
